

Abstrakt

Tato rigorózní práce se zabývá tzv. „pozitivními aspekty“ dyslexie, konkrétně zvýšenou kreativitou jedinců s dyslexií. V současné době se stává běžné dávat dyslexii do souvislosti nejen s deficitem a symptomy, ale také poukazovat na možné zisky. Často se hovoří o vyšší kreativitě a dalších specifických schopnostech jedinců s dyslexií. Na základě výsledků zahraničních výzkumů, které naznačují souvislost dyslexie se zvýšenou kreativitou, a současně výstupů předchozího výzkumného projektu na toto téma (Brancuská, 2012), byla realizována výzkumná studie zabývající se mapováním kreativního potenciálu dospělých (studentů vysokých škol, či již pracujících). Výzkumný soubor tvořilo tentokrát 40 jedinců s dyslexií a 40 jejich intaktních protějšků ve věkovém rozpětí 19 – 40 let (z toho 46 žen a 34 mužů). Data byla snímána pomocí Torranceho figurálního testu tvořivého myšlení. Srovnáním dosažených výsledků cílové a srovnávací skupiny ve třech stanovených oblastech – originalitě, elaboraci a poskytování nestandardních a neobvyklých odpovědí měla být potvrzena (respektive vyvrácena) domněnka, že jedinci s dyslexií vykazují signifikantně vyšší skóre ve všech třech oblastech. Signifikantní rozdíl mezi skupinami v oblasti originality byl prokázán v části výzkumného souboru – u studentů technických oborů, v oblasti poskytování nestandardních a neobvyklých odpovědí byla pak v rámci celého výzkumného souboru nalezena jasně patrná signifikantní diference, kdy jedinci s dyslexií produkovali tyto kresby statisticky významně častěji než jejich intaktní protějšky. Celkové výsledky výzkumné studie pak současně poukazují na jasně patrnou tendenci vyššího skórování jedinců s dyslexií ve stanovených oblastech – originalitě a elaboraci. Nalezené výsledky naší výzkumné studie jsou v souladu s předchozími výzkumnými zjištěními (respektive jim neodporují), kdy signifikantně vyšší hladina kreativity byla prokázána ve skupině dospělých účastníků (u respondentů s nižším věkovým průměrem – u dětí – signifikantní rozdíl nalezen nebyl). V rámci diskuse tedy zvažujeme možné příčiny výsledků, limity současné výzkumné studie a zamýšlíme se také nad možnostmi navazujícího výzkumu v této oblasti.

Klíčová slova: specifické poruchy učení; dyslexie; dysgrafie; dysortografie; „pozitiva“ dyslexie; kreativita myšlení, originalita myšlení; divergentní myšlení, Torranceho test tvořivého myšlení